Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

29. oktoober 2015*

Apellatsioonkaebus — Vahekohtuklausel — Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmes raamprogramm (2007–2013) — Projektidele Perform ja Oasis Euroopa Liidu antavat rahalist toetust käsitlevad lepingud — Muude projektide auditeerimisel tuvastatud rikkumised — Komisjoni otsus peatada toetuse saaja esitatud summade tagasimaksmine — Rahastamiskõlblikud kulud — Toimikus sisalduvate dokumentide moonutamine

Kohtuasjas C-78/14 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 13. veebruaril 2014 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Triantafyllou, B. Conte ja R. Lyal, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

teine menetlusosaline:

ANKO AE Antiprosopeion, Emporiou kai Viomichanias, asukoht Ateena (Kreeka), esindajad: *dikigoros* V. Christianos ja *dikigoros* S. Paliou,

hageja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu asepresident A. Tizzano esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud, F. Biltgen, A. Borg Barthet, M. Berger (ettekandja) ja S. Rodin,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. detsembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 5. märtsi 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

otsuse

1 Euroopa Komisjon palus oma apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 12. detsembri 2013. aasta otsus ANKO *vs.* komisjon (T-117/12, EU:T:2013:643, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega mõisteti komisjonilt ANKO AE Antiprosopeion, Emporiou kai Viomichanias (edaspidi „ANKO") kasuks välja summad, mille maksmine peatati projektide Perform ja Oasis toetuslepingute II lisa punkti II.5 lõike 3 alapunktis d sisalduvate üldtingimuste (edaspidi „üldtingimused") alusel, ja neile summadele lisanduv viivisintress.

Õiguslik raamistik

2 Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1906/2006, millega kehtestatakse ettevõtete, uurimiskeskuste ja ülikoolide Euroopa Ühenduse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) meetmetes osalemise ning uurimistulemuste levitamise eeskirjad (ELT L 391, lk 1), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta otsusega nr 1982/2006/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013) (ELT L 412, lk 1), määratletud raamistikus ja eelkõige seoses eriprogrammiga „Koostöö" sõlmis Euroopa Ühenduste Komisjon ühenduse nimel 19. detsembril 2007 ja 21. jaanuaril 2008 Siemens SA-ga ja FIMI Srl-iga, kes vastavalt olid kahe erineva konsortsiumi, millesse kuulus ANKO, koordinaatorid, toetuslepingud nr 215754 ja nr 215952.

3 Need toetuslepingud sõlmiti projektide „Avatud arhitektuur kättesaadavate teenuste integratsiooniks ja standardimiseks" (edaspidi „projekt Oasis") ja „Kompleksne mitme parameetriga süsteem, et tõhusalt ja järjepidevalt hinnata ja jälgida motoorset võimekust Parkinsoni tõve ja muude närvisüsteemi degeneratiivsete haiguste puhul" (edaspidi „projekt Perform") rahastamiseks.

4 Üldtingimuste punkti II.5 lõike 3 alapunkti d kohaselt võib komisjon pärast punktis II.4 nimetatud aruannete saamist igal ajal maksete tegemise peatada kas kogu asjassepuutuvale toetuse saajale mõeldud summa ulatuses või sellest osa suhtes:

— kui tehtud töö ei vasta toetuslepingu tingimustele;

— kui toetuse saaja peab tagastama riigile, mille kodanik ta on, riigiabina alusetult saadud summa;

— kui rikutud on toetuslepingu tingimusi või esineb nende tingimuste rikkumise kahtlus või rikkumist eeldatakse eelkõige pärast üldtingimuste punktides II.22 ja II.23 ette nähtud kontrollide ja auditeerimise läbiviimist;

— kui esineb kahtlus, et asjassepuutuva toetuslepingu täitmisel on üks või mitu toetuse saajat eiranud eeskirju, ja

— kui esineb kahtlus, et üks või mitu toetuse saajat on eiranud eeskirju Euroopa Liidu üldeelarvest või Euroopa Liidu hallatavatest eelarvetest rahastatud muu toetuslepingu täitmisel, või kui selline eiramine on tuvastatud. Sellisel juhul peatatakse maksed, kui eiramine on nii oluline ja süstemaatiline, et võib mõjutada asjaomase toetuslepingu täitmist.

5 Vastavalt üldtingimuste punkti II.14, mis käsitleb projekti rahastamiskõlblikke kulusid, lõike 1 esimese lõigu punktidele a ja d peavad projekti rahastamiskõlblikud kulud olema esiteks tegelikud ning teiseks kindlaks määratud toetuse saaja tavapäraste raamatupidamis- ja halduspõhimõtete kohaselt. Kulude ja tulude kirjendamiseks kasutatavad raamatupidamismenetlused peavad vastama lepinguosalise asutamisriigi raamatupidamiseeskirjadele ning võimaldama projekti käigus deklareeritud tulude ja kulude ning finantsdokumentide ja neid tõendavate dokumentide vahelist võrdlust.

6 Lisaks võib toetuse saaja üldtingimuste punkti II.14 lõike 1 teise lõigu kohaselt – vaatamata selle lõike esimese lõigu punkti a sätetele – deklareerida keskmised tööjõukulud, kui järgmised kriteeriumid on kumulatiivselt täidetud:

— keskmiste tööjõukulude arvestamise meetod peab olema niisugune, mille toetuse saaja deklareeris oma kulude arvestamise tavapärase meetodina; seetõttu tuleb seda kohaldada toetuse saaja iga raamprogrammides osalemise suhtes;

— arvestusmeetod peab põhinema toetusesaaja tegelikel tööjõukuludel niisugusena, nagu need on toodud tema ametlikes raamatupidamisdokumentides, ilma hinnanguliste või eelarveliste koostisosadeta;

— arvestusmeetod peab jätma keskmistest tööjõumääradest välja kõik kulud, mis ei ole rahastamiskõlblikud selle punkti lõike 3 tähenduses, samuti muud kulud, mis on hõlmatud teiste kululiikidega, selleks et vältida samade kulude topeltrahastamist, ja

— keskmiste tunnimäärade arvutamisel kasutatav produktiivsete tundide arv peab vastama toetusesaaja tavapärasele juhtimispraktikale, kui see praktika väljendab tema tegelikke töönorme siseriiklike kohaldamisele kuuluvate õigusnormide, kollektiivlepingute ja lepingute alusel, ning kui need tuginevad kontrollitavatele andmetele.

7 Üldtingimuste punkti II.15 lõikes 1 on otsesed kulud määratletud kõigi kuludena, mida saab pidada projektiga otseselt seotuks ja mida toetuse saaja on niisugusena määratlenud vastavalt oma raamatupidamispõhimõtetele ja tavapärastele sise-eeskirjadele. Tööjõukulude puhul võib arvesse võtta ainult otseselt tööd tegevate isikute projekti heaks tegelikult töötatud tundide kulusid, kelle toetuse saaja peab olema otseselt tööle võtnud, kes töötavad üksnes tema tehnilise järelevalve all ja tema vastutusel, ning kellele toetuse saaja maksab töötasu oma tavapärase praktika kohaselt.

Vaidluse taust

8 ANKO on Kreeka õiguse alusel asutatud äriühing, kelle tegevusala on metalltoodete ning elektroonika- ja telekommunikatsioonitoodete, -seadmete ja -aparaatide turustamine ja valmistamine. Alates 2006. aastast on ta osalenud mitme Euroopa Liidu toetatud projekti täitmisel.

9 Komisjon teatas ANKO-le 1. augustil 2011, et ta kavatseb muu hulgas projektide Perform ja Oasis kohta läbi viia finantsauditi.

10 Leides sisuliselt, et on mõjuvaid põhjuseid kahtlustada projektidega seotud toetuslepingute ja eelkõige üldtingimuste punkti II.5 lõike 3 alapunkti d võimalikku rikkumist, sest ANKO on eiranud eeskirju, peatas komisjon 9. augusti 2011. aasta kuupäeva kandva kahe kirjaga ennetavalt sellele äriühingule nende lepingutega ette nähtud maksete tegemise.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

11 ANKO palus ELTL artikli 272 ja kõnesolevates toetuslepingutes sätestatud vahekohtuklauslite alusel esitatud hagis Üldkohtul:

— tuvastada, et projektidega Oasis ja Perform seotud maksete komisjonipoolne peatamine kujutab endast komisjoni lepinguliste kohustuste rikkumist;

— „kohustada” komisjoni maksma talle seoses projektiga Perform 637 117,17 eurot, millele lisandub üldtingimuste punkti II.5 lõikes 5 ette nähtud intress, mida arvestatakse alates selle hagi kättetoimetamisest;

— „kohustada” komisjoni tuvastama, et ANKO ei pidanud sellele institutsioonile tagastama 56 390 eurot, mis talle oli makstud seoses projektiga Oasis, ja

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

12 ANKO tugines oma hagi esitamisel eelkõige väitele, et komisjon peatas projektide Perform ja Oasis jaoks tehtavad maksed projektide toetuslepinguid ja hea usu põhimõtet rikkudes ning ilma õigusliku aluseta.

13 Üldkohus nõustus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 väitega, mille ANKO oma esimese nõude põhjendamiseks esitas ja mille kohaselt peatas komisjon projektide Perform ja Oasis jaoks tehtavad maksed ilma õigusliku aluseta ja neid projekte puudutavaid toetuslepinguid rikkudes.

14 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93 nõustus Üldkohus ka teise nõudega osas, milles sellega palutakse kohustada komisjoni maksma summad, mille maksmine oli seoses projektiga Perform peatatud, ilma et see maksmine mõjutaks ANKO deklareeritud kulude rahastamiskõlblikkust.

15 Küll aga jättis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98 rahuldamata kolmanda nõude.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

16 Apellatsioonkaebuses palub komisjon Euroopa Kohtul vaidlustatud kohtuotsus tühistada ja mõista kohtukulud välja ANKO-lt. ANKO palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

17 Euroopa Kohtu kantseleisse 17. veebruaril 2014 saabunud taotluses palus komisjon Euroopa Kohtul peatada vaidlustatud kohtuotsuse täitmine kuni apellatsioonkaebuse kohta tehtava kohtuotsuse kuulutamiseni. Euroopa Kohtu kantseleisse sama aasta 18. veebruaril saabunud kirjas palus komisjon samuti, et taotlus rahuldataks esialgu juba enne vastaspoole seisukohtade esitamist kuni selle määruse andmiseni, millega lõpetatakse ajutiste meetmete kohaldamise menetlus.

18 Euroopa Kohtu asepresident otsustas vastavalt oma kohtumäärustes komisjon *vs.* ANKO (C-78/14 P-R, EU:C:2014:93) ja komisjon *vs.* ANKO (C-78/14 P-R, EU:C:2014:239) peatada vaidlustatud kohtuotsuse täitmine enne vastaspoole seisukohtade esitamist kuni selle määruse andmiseni, millega lõpetatakse ajutiste meetmete kohaldamise menetlus, ja peatada vaidlustatud kohtuotsuse täitmine kuni käesolevas apellatsioonimenetluses tehtava kohtuotsuse kuulutamiseni.

Apellatsioonkaebus

19 Komisjon esitas ainult ühe väite, mille kohaselt tõlgendas Üldkohus üldtingimusi valesti. See väide koosneb viiest osast.

20 Esiteks heidab komisjon Üldkohtule ette, et tema hinnang küsimuses, kas eeskirjade eiramised olid olulised ja süstemaatilised ning andsid põhjust maksete peatamiseks, oli väär. Teiseks leiab ta, et eeskirjade eiramise kordumise võimalikkusele või ohule anti ebaõige hinnang. Kolmandaks väidab komisjon, et Üldkohus tegi ANKO tehtud *ad hoc* paranduste põhjal ebaõige järelduse. Neljandaks heidab komisjon Üldkohtule ette, et võimalust kasutada keskmisi kulusid ja kohaldada seda võimalust

fiktiivsetele kuludele, tõlgendati vääralt, mistõttu on sellega seoses moonutatud ka tõendeid. Lõpuks ja viiendaks tugineb ta asjaolule, et segi aeti maksete peatamise tingimused, mille eelduseks on kahtlus, ja rahastamiskõlblikkuse tingimused, mis peavad olema tõendatud.

Sissejuhatavad märkused

21 Tuleb meenutada, et vastavalt ELTL artiklile 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesele lõigule peab apellatsioonkaebus piirduma õigusküsimustega ja selle aluseks võib olla üksnes Üldkohtu pädevuse puudumine, menetlusnormide selline rikkumine Üldkohtu poolt, mis kahjustab apellandi huve, või liidu õiguse rikkumine Üldkohtu poolt (kohtuotsus Commune de Millau ja SEMEA *vs.* komisjon, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, punkt 55).

22 Seega on ainult Üldkohus pädev faktilisi asjaolusid tuvastama – välja arvatud juhul, kui talle esitatud toimiku materjalidest nähtub tema tuvastatud faktiliste asjaolude sisuline ebaõigsus – ja tõendeid hindama. Nende faktiliste asjaolude tuvastamine ja tõendite hindamine ei ole sellisena seega Euroopa Kohtu kontrollile alluv õigusküsimus, välja arvatud juhul, kui neid on moonutatud (kohtuotsus Commune de Millau ja SEMEA *vs.* komisjon, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, punkt 56 ning seal viidatud kohtupraktika).

23 Antud kontekstis tuleb tõdeda, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 24 ja 26, et lepingusätte analüüsi Üldkohtu poolt ei saa käsitada õiguse tõlgendamisena ja seda ei saa ka kontrollida apellatsioonkaebuse raames, ilma et rikutaks seejuures Üldkohtu pädevust tuvastada faktilised asjaolud. Seevastu teostab Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse raames kontrolli lepingule kohaldatava liidu õiguse väidetava rikkumise üle.

24 Käesolevas kohtuasjas kohaldatakse mõlemale kõne all olevale toetuslepingule nende artikli 9 järgi teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi käsitlevaid liidu õiguse sätteid, nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74) ning subsidiaarselt Belgia õigust.

25 Komisjon ei väida siiski, et liidu õigusnorme oleks rikutud.

26 Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb hinnata ainsa väite viit osa.

Esimene kuni kolmas ja viies väiteosa

Poolte argumendid

– Esimene väiteosa

27 Komisjon heidab Üldkohtule ette sisuliselt seda, et viimane tegi vea üldtingimuste punkti II.5 lõike 3 punkti d tõlgendades ja selle tõlgenduse kohaldamisel, kui ta hindas, kas kõnesolevad eeskirjade eiramised olid „olulised ja süstemaatilised” ja andsid alust projektide Perform ja Oasis toetuslepingutes ette nähtud maksete peatamiseks.

28 Ta väidab selles küsimuses, et makseid ei peatatud vaidlusaluste projektide finantsauditi aruande järelduste põhjal, vaid oluliste ja süstemaatiliste eeskirjade eiramiste tõttu, mis tuvastati varasemate, 2006. ja 2008. aastal aset leidnud finantskontrollide raames seoses teiste projektidega, milles ANKO oli osalenud, ning tema keeldumise tõttu järgida soovitusi, mis anti nendest kontrollidest viimase raames.

29 Eeskirjade eiramised puudutasid peamiselt otseste tööjõukuludena esitatud kõrgeid kulusid teenuste puhul, mida osutasid isikud, kellel puudus nõutav teaduslik kvalifikatsioon, ja kulutuste arvestamise meetodeid, mille tõttu hinnati üle rahastamiskõlblikke kulusid ja puudus usaldusväärne töötundide registreerimise süsteem.

30 Vastuseks väidab ANKO kõigepealt, et apellatsioonkaebus, milles piirdutakse Üldkohtule juba esitatud väidete ja argumentide kordamisega, on vastuvõetamatu, kujutades endast tegelikult nõuet, mille eesmärk on saavutada Üldkohtule esitatud hagiavalduse pelk uuesti läbivaatamine. Lisaks tugineb komisjon oma argumentides faktilistele asjaoludele, kuigi apellatsioonkaebuses tuleb piirduda õigusküsimuste käsitlemisega.

31 Sisuliste küsimustega seoses väidab ANKO peamiselt, et Üldkohus ei keeldunud väidetavate „eeskirjade eiramiste" kvalifitseerimisest „oluliste" ja „süstemaatilistena", nagu komisjon ekslikult leiab. Üldkohus otsustas vastupidi, et komisjon ei tõendanud, et ANKO „eiramised" olid olulised ja süstemaatilised, kuigi sel institutsioonil lasub tõendamiskoormis.

– Teine väiteosa

32 Komisjon väidab, et „meetodid", mida ANKO tööjõukulude arvestamiseks kasutas, tõid kaasa eeskirjade eiramisi, sest need suurendavad töötundide arvu ja töötajate töötasu. See ebaaus praktika tuvastati juba muudes projektides ja võib seega avaldada mõju ka kõnesolevate projektide täitmisele. Üldkohtu keeldumine tunnistada, et niisugune võimalus või kahtlus on olemas, kujutab endast samuti kõnealuse lepingutingimuse valet tõlgendust.

33 ANKO väidab vastu, et komisjon piirdub teises väiteosas esimeses kohtuastmes juba esitatud argumentide kordamisega ja leiab, et see on vastuvõetamatu. Sisu kohta märgib ANKO, et Üldkohus hindas ja arvestas poolte esitatud asjaolusid ja tõendeid, asudes seisukohale, et kuigi komisjonil lasus tõendamiskoormis, ei esitanud ta tõendit, et ANKO-poolsed eeskirjade eiramised eelmistes projektides võivad mõjutada projektide Perform ja Oasis elluviimist. Seega on ekslik komisjoni väide, et Üldkohus „keeldus" tunnistamast, et ANKO-le kuuenda raamprogrammi raames etteheidetavad eeskirjade eiramised võivad mõjutada kõnealuste projektide täitmist.

– Kolmas väiteosa

34 Komisjon nõustub, et ANKO tegi parandusi ja tagastusi. See ei tähenda tema sõnul siiski, et viimane muutis lõplikult oma „meetodeid". Ta tegi lihtsalt *ad hoc* parandusi seal, kus oli leitud eeskirjade eiramisi, ja piirdus sellega, et tagastas mõned summad, mille kohta tehti talle etteheiteid, et ta on saanud need põhjendamatult, võtmata siiski üldist laadi meetmeid töölevõetud isikute ja nende kvalifikatsioonide kontrollimiseks asjaomase programmi seisukohast ning töötajate töötundide täpseks registreerimiseks, mis võiksid takistada endist „praktikat" uuesti kasutusele võtmast.

35 ANKO leiab, et kolmas väiteosa on vastuvõetamatu, sest selle põhjendamiseks esitatud argumentidele tugineti juba esimeses kohtuastmes ja igal juhul on see põhjendamatu. Sisu kohta väidab ta, et Üldkohus ei ole tema tehtud paranduste hindamisel piiratud. Vastupidi, Üldkohus ei põhjendanud oma seisukohti üksnes nende parandustega, vaid hindas lisaks muid tõendeid ja eelkõige komisjoni enda 3. märtsi 2009. aasta kirja. Kirja alusel oli võimalik tuvastada, et esiteks ei keeldunud ANKO kasutamast arvutusmeetodit, mis on kooskõlas komisjoni soovitustega, ja teiseks ei nõudnud ta vigase arvutusmeetodi kasutamist.

– Viies väiteosa

36 Komisjon väidab, et Üldkohus ajas segi maksete peatamise tingimused, mis põhinevad lihtsalt kahtlusel, ja deklareeritud kulude rahastamiskõlblikkuse tingimused.

37 Komisjon kinnitab selles osas, et maksete peatamine kujutab endast esialgset meedet, mis võimaldab tal tugineda võimalikule mõjule ja selle pelgale tõenäosusele. Ei ole seega sugugi vaja, et rikkumise ja kahju olemasolu oleks kindel.

38 Vastusena eeltoodule leiab ANKO, et komisjoni argumendid on vastuvõetamatud, kuna komisjon püüab tegelikult seada kahtluse alla Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangut.

39 Sisu kohta tuletab ANKO meelde, et Üldkohus tegi mitmes vaidlustatud kohtuotsuse punktis kindlaks, et komisjon ei suutnud kindlalt tõendada, et eeskirjade eiramine mõjutab projektide Perform ja Oasis toetuslepinguid. Seevastu tegi Üldkohus kindlaks, et komisjon ei tõendanud ise niisuguse mõju võimalikkust või tõenäosust. Veel väidab ANKO, et maksete peatamine ei pea tulenema komisjoni absoluutsest diskretsiooniõigusest, sest komisjon võib maksed peatada ka lihtsalt eeskirjade eiramise kahtluse korral. Üldtingimuste punkti II.5 lõike 3 punktis d on sätestatud komisjoni kohustus tõendada esiteks seda, et eeskirjade eiramine oli oluline ja süstemaatiline, ning teiseks seda, et see võis tulevikus mõjutada lepingute täitmist.

Euroopa Kohtu hinnang

40 Tuleb meenutada, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46–79 analüüsis Üldkohus üldtingimuste punkti II.5 lõike 3 alapunkti d, hinnates eelkõige seda, kas selles punktis nimetatud viies tingimus oli täidetud.

41 Neil asjaoludel järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65, et „komisjon ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud seda, et eeskirjade tuvastatud eiramised olid olulised ja süstemaatilised, ega ka seda, kuidas saavad need eeskirjade eiramised – eeldusel, et need on tõendamist leidnud – kahjustada projektide Perform ja Oasis elluviimist”.

42 Tuleb aga tõdeda, nagu leidis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 43, et oma ainsa väite esimeses kuni kolmandas ja viiendas väiteosas vaidlustab komisjon ainult Üldkohtu järelduse ja püüab saavutada üksnes seda, et Euroopa Kohus asendaks üldtingimuste punkti II.5 lõike 3 punkti d tõlgenduse Üldkohtu poolt omaenda tõlgendusega.

43 Peale selle ei väida komisjon, nagu mainiti juba käesoleva kohtuotsuse punktis 25, et rikutud on liidu õigust.

44 Käesoleva kohtuotsuse punktides 21 ja 22 tsiteeritud kohtupraktikat arvestades tuleb ainsa väite esimene kuni kolmas ja viies osa vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Neljas väiteosa

Poolte argumendid

45 Komisjon meenutab kõigepealt kriteeriume, mis peavad olema kumulatiivselt täidetud, et saaks deklareerida keskmised tööjõukulud. Esiteks peab keskmiste tööjõukulude arvestamise meetod olema niisugune, mille toetuse saaja oma kulude arvestamise tavapärase meetodina deklareeris. Teiseks peab arvestusmeetod põhinema toetusesaaja tegelikel tööjõukuludel niisugusena, nagu need on toodud tema ametlikes raamatupidamisdokumentides, ilma hinnanguliste või eelarveliste koostisosadeta.

Kolmandaks peab arvestusmeetod jätma keskmistest tööjõumääradest välja kõik kulud, mis ei ole rahastamiskõlblikud ja neljandaks peab keskmiste tunnimäärade arvutamisel kasutatav produktiivsete tundide arv vastama toetusesaaja tavapärasele juhtimispraktikale, kui see praktika väljendab tema tegelikke töönorme. Viimase kriteeriumi kohta rõhutab komisjon, et Üldkohus on täpsustanud, et arvesse võib võtta ainult otseselt tööd tegevate isikute projekti heaks tegelikult töötatud tundide kulusid.

46 Komisjon väidab, et tunnistades lepingutingimusi ja eelkõige üldtingimuste punkti II.14 lõike 1 teist lõiku ja arvestades mõne ANKO deklareeritud tööjõukulu arvessevõetavaks, eiras Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 71-75 lepingutingimuste ulatust, mis võimaldavad kasutada keskmisel näitajal põhinevat kulude arvestamise meetodit, aga ainult siis, kui see keskmine näitaja arvutatakse tegelike, mitte fiktiivsete tööjõukulude põhjal. „Keskmise näitaja" kasutamine kõnesolevate tingimuste alusel ei saa niisuguseid fiktiivseid kulusid sobivaks muuta, sest keskmine näitaja tuleb kindlaks teha tegelike kulude põhjal.

47 Selles küsimuses täpsustab komisjon, et ta ei vaidlusta võimalust kasutada tööjõukulude puhul keskmisi määrasid, vaid pigem niisuguste kulude arvessevõtmist, mis ei olnud tegelikud kas sellepärast, et töötasud ei vastanud kasutatavate töötajate spetsialiseerumisele, või seetõttu, et tootmistunnid ei olnud tegelikud, vaid fiktiivsed.

48 Seega on Üldkohtu kõnealuse tingimuse tõlgendus väär ja esitatud argumendid tulemusetud, sest viie kõne all oleva projekti puhul tuvastati juba, et ANKO kulud ei ole – vähemalt osaliselt – tegelikud, vastupidi üldtingimustes nõutule.

49 Komisjoni arvates võib Üldkohtule heita siinkohal ette ka tõendite moonutamist, sest ANKO ei lähtunud mitte keskmistest kuludest, vaid täpsest tootmistundide arvust ja täpsetest töötasudest, mida kõige vanemate lepingute puhul parandati iga töötaja osas *ad hoc*, nagu auditiaruandest ilmneb. Järelikult on vaidlustatud kohtuotsuses eksitud esiteks kõnealuste lepingutingimuste tõlgendamisel ja teiseks on Üldkohus teinud vea, moonutades ANKO esitatud tõendeid.

50 ANKO vastab, et komisjoni argumendid on ilmselgelt põhjendamatud tõendite väidetava moonutamise osas ja vastuvõetamatud ülejäänud osas, kuna tegelikult püüab komisjon seada kahtluse alla Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangut.

51 Sisu kohta märgib ANKO eelkõige, et Üldkohus hindas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–75, kas komisjon on käesolevas kohtuasjas tõendanud, et ANKO kasutatud kulude kirjendamise meetod on kooskõlas üldtingimuste punkti II.14 lõike 1 esimese lõigu punktis d ja teises lõigus ette nähtud nõuetega. ANKO väidab, et pärast asjassepuutuvate tõendite hindamist leidis Üldkohus, et „komisjon ei ole millegagi tõendanud, et [ANKO] kasutatav meetod ei ole kooskõlas [üldtingimuste] punkti II.14 lõike 1 esimese lõigu punktiga d ja teise lõiguga."

52 Peale selle jääb küsimus kulude rahastamiskõlblikkusest, tegemaks nimelt kindlaks, kas kulud on tegelikud või fiktiivsed ja millises ulatuses, käesolevast kohtuvaidlusest välja, sest Üldkohus tegi otsuse üksnes küsimuse kohta, kas see, kui komisjon peatas ANKO-le maksete tegemise, oli seaduslik ning eelnimetatud punktiga kooskõlas. Tõendite moonutamise kohta väidab ANKO eelkõige seda, et komisjon ei ole täpsustanud, milliseid tõendeid Üldkohus moonutas, ja ei tõendanud vigade tegemist analüüsi käigus, mis oleks moonutamise kaasa toonud. Lisaks vaidleb ANKO vastu sellele, et esitatud tõendeid oleks üldse moonutatud.

Euroopa Kohtu hinnang

53 Neljas väiteosa tuleb osas, milles komisjon seab kahtluse alla Üldkohtu poolt üldtingimustele antud tõlgenduse, käesoleva kohtuotsuse punktis 22 tsiteeritud kohtupraktika alusel vastuvõetamatuna tagasi lükata.

54 Kuigi komisjon tugines vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale sõnaselgelt asjaolule, et Üldkohus moonutas tõendeid (vt eelkõige kohtumäärus Walcher Meßtechnik *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, C-374/14 P, EU:C:2015:101, punkt 27), tuleb väidetava tõendite moonutamisega seoses siiski sedastada, et kohtupraktikas on kujunenud välja seisukoht, et niisugune moonutamine peab toimikumaterjale arvestades olema ilmne, ilma et oleks vaja fakte ja tõendeid uuesti hinnata (vt kohtuotsus Tomra Systems jt *vs.* komisjon, C-549/10 P, EU:C:2012:221, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

55 Peale selle on Euroopa Kohus juba otsustanud, et tõendite moonutamine eeldab, et Üldkohus ületas ilmselgelt tõendite mõistliku hindamise piire. Seega ei piisa niisuguse moonutamise tõendamiseks sellest, kui teha ettepanek anda nendele tõenditele Üldkohtu hinnangust erinev hinnang (vt kohtuotsused Activision Blizzard Germany *vs.* komisjon, C-260/09 P, EU:C:2011:62, punkt 57, ja komisjon *vs.* Aalberts Industries jt, C-287/11 P, EU:C:2013:445, punkt 52).

56 Neid põhimõtteid silmas pidades tuleb asuda seisukohale, et Üldkohtu vaidlustatud kohtuotsuse punktides 71–79 antud tõlgendus ei kujuta endast tõendite moonutamist.

57 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75 leidis Üldkohus lihtsalt, et „komisjon ei ole millegagi tõendanud, et [ANKO] kasutatav meetod ei ole kooskõlas [üldtingimuste] punkti II.14 lõike 1 esimese lõigu punktiga d ja teise lõiguga.”

58 Nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 55, tuleb asuda seisukohale, et ehkki põhimõtteliselt võib ANKO varasemates projektides kasutatud kulude arvessevõtmise süsteemile anda teistsuguse hinnangu, ei ole komisjon tõendanud, et Üldkohtu poolt faktidele, st üldtingimuste sisule, poolte kavatsustele ning kõnealuse toetuslepingu sõlmimise ja täitmise asjaoludele antud hinnang oleks ilmselgelt ekslik ja seega ei ole piisavalt alust väita, et tõendeid on moonutatud.

59 Seega ei ole neljas väiteosa põhjendatud.

60 Eeltoodu alusel tuleb apellatsioonkaebus jätta osaliselt ilmselge vastuvõetamatuse ja osaliselt põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

Kohtukulud

61 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 nähakse ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna ANKO on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

Allkirjad